T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2013 / 1842
KARAR NO : 2014 / 150
KARAR TR : 3.3.2014

ÖZET : Araştırma Görevlisi olarak çalışmakta iken, 2547 sayılı Yasanın 35. maddesi uyarınca başka bir üniversitede görevlendirilen ve taahhütname ve kefaletname imzalayan davacı tarafından, mecburi hizmet yükümlüsü olmadığının tespiti ve kefalet senedinin iade edilmesi isteminin reddine ilişkin Rektörlük işleminin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S.K.A.
Vekili : Av. M.A.
Davalı : Erzurum Teknik Üniversitesi Rektörlüğü
Vekili : Av.F.S.

O L A Y : Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde araştırma görevlisi iken, 2547 sayılı kanunun 35. maddesi uyarınca doktora eğitimi yapmak üzere Hacettepe Üniversite'ne görevlendirilen; doktora eğitimini bitirdikten sonra YÖK tarafından kadro naklinin yapılması ve Yükseköğretim Kurulu'nun kararı ile Erzurum Teknik Üniversite'ne devredilen hizmet yükümlülüğü ile göreve başlayan davacı; doktora eğitimine başladıktan sonra; idareye karşı taahhütname ve kefalet senedi düzenlemiştir

Davacı, 25.03.2013 tarihli dilekçesi ile davalı idareye müracaat ederek 657 sayılı DMK'nun ek 35. Maddesi hükmüne nazaran kendisinin davalı idareye karşı mecburi hizmet yükümlülüğünün bulunmadığının tarafına bildirilmesini ve taahhütname ve kefalet senedinin tarafına iadesini talep etmiştir.

Davalı idare, 29.03.2013 gün ve 523-662 sayılı yazı ile; Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmakta iken, 2547 sayılı Kanun'un 35 inci maddesi gereğince, "Bir Üniversite Adına Bir Diğer Üniversitede Lisansüstü Eğitim Gören Araştırma Görevlileri Hakkında Yönetmelik"e göre 09.05.2000 yılından itibaren Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans ve doktora eğitimi almak üzere görevlendirilmesi sebebiyle, Atatürk Üniversitesi'ne karşı mecburi hizmetini yerine getireceğine dair taahhütname ve kefaletname ile vermiş olduğu mecburi hizmet yükümlülüğünün, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın 19.03.2012 tarih ve 3098-12943 sayılı yazısı ile Üniversitelerine devredilmiş olduğunu ifade ederek; istemiş olduğu mecburi hizmet yükümlülüğünü, belirten taahhütname ve kefalet senetlerinin, Üniversitelerine karşı hizmet yükümlülüğünü tamamlaması karşılığında iade edilebileceğinden bahisle davacının talebini reddetmiştir.

Davacı vekili; müvekkilinin mecburi hizmet yükümlüsü olmadığının tespiti ve kefalet senedinin iade edilmesi talebinin reddine dair Erzurum Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nün 29.03.2013 tarih ve 523-662 sayılı işleminin iptali idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı İdare vekili birinci savunma dilekçesinde, Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarından bahisle, uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğunu ileri sürerek, görev itirazında bulunmuştur.

ERZURUM 1.İDARE MAHKEMESİ:28.5.2013 gün ve E:2013/456 sayı ile, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2.maddesinin (a) bendinde idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, (c) bendinde de, tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davaların, idari dava türleri arasında sayıldığı; 2577 sayılı Kanun ve genel idare hukuku ilkeleri ile Danıştay içtihatları dikkate alınarak bir değerlendirme yapıldığında ise, idari işlemin, bir idari makam veya mercii tarafından, idari usuller uygulanarak tesis olunan, tek taraflı, doğrudan uygulanabilen kesin ve yürütülmesi zorunlu hukuki tasarruf olduğunun ifade edilebildiği; idari işlemler, icrai nitelik taşıyan, idare tarafından idari usuller uygulanarak ve de kamu gücü kullanılarak tek taraflı olarak tesis edilen işlemler olduğundan, bu nitelikteki işlemlere karşı açılan davaların çözüm yerinin genel kural olarak idari yargı olduğu ve uyuşmazlığın da bu durum içinde değerlendirilmesinin gerektiği; nitekim dava konusu uyuşmazlığın, taraflarca imzalanan sözleşmeye ve buna dayalı olarak imzalanan kefalet senedinin iadesine ilişkin olduğu, söz konusu kefalet senedinin ve dayanak sözleşmenin, davalı idarenin tek taraflı tasarrufuyla tesis edildiği, kamu gücünü kullanmak suretiyle icra etme yetkisinin olduğu sonuç ve kanaatine varılmış bulunduğundan, uyuşmazlığın görüm ve çözümünün Mahkemelerinin görevinde olduğu, davalı idarenin uyuşmazlığın adli yargıda çözümlenmesi yolundaki iddiasında isabet bulunmadığı gerekçesiyle; davalı idarenin görev itirazının reddine ve mahkemelerinin görevli olduğuna karar vermiştir.

Davalı vekilinin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması yolunda süresi içerisinde verdiği dilekçesi üzerine dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Konunun çözümü için uyuşmazlığın temelini oluşturan işlemin incelenmesinin gerektiği; dava konusu uyuşmazlığın, taraflar arasındaki sözleşmeden diğer bir ifadeyle yüklenme ve kefalet senedinde yer alan borçtan kaynaklandığı; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun öğretim elemanı yetiştirmeye ilişkin 35. maddesinde: Yükseköğretim kurumları; kendilerinin ve yeni kurulmuş ve kurulacak diğer yükseköğretim kurumlarının ihtiyacı için yurt içinde ve dışında, kalkınma planı ilke ve hedeflerine ve Yükseköğretim Kurulunun belirteceği ihtiyaca ve esaslara göre öğretim elemanı yetiştirirler. (Ek fıkra: 17/08/1983 -2880/18 md.) Öğretim elemanı yetiştirilmesi amacıyla üniversitelerin araştırma görevlisi kadroları, araştırma veya doktora çalışmaları yaptırmak üzere başka bir üniversiteye, Yükseköğretim Kurulunca geçici olarak tahsis edilebilir. Bu şekilde doktora veya tıpta uzmanlık veya sanatta yeterlik payesi alanlar, bu eğitimin sonunda kadrolarıyla birlikte kendi üniversitelerine dönerler. / (Ek fıkra: 17/08/1983 - 2880/18 md.) Yurt içi veya yurt dışında yetiştirilen öğretim elemanları, genel hükümlere göre bağlı oldukları yükseköğretim kurumlarında mecburi hizmetlerini yerine getirmek zorundadırlar. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyenlere, yükseköğretim kurumlarında görev verilmez. Özel kanunlarla getirilen mecburi hizmet çalışmaları bu hüküm dışındadır." hükmünün yer aldığı; olayda, davacının H.U. si İİBF'de görevlendirilmeden önce Erzurum 2. Noterliğinin 01/11/2002 tarihli 20179 yevmiye nolu yüklenme senedi ve kefalet senedi ile, mecburi hizmet süresi dolmadan hizmetinde bulunduğu Yüksek Öğretim Kurumu ve mecburi hizmetinin devredildiği kurum tarafından görevden çekilmiş sayıldığında mecburi hizmetine tekabül eden ödemelerin tamamının ve % 50 fazlası ile ayrıca bu ödemelere ilişkin sarf tarihinden itibaren hesaplanacak yasal vs. vergi ve kanuni ödemelerle birlikte davalı Üniversitesi emrine nakden ve defaten ödemeyi kabul ve taahhüt etmiş olduğu; söz konusu yüklenme ve kefalet senedi ile, Üniversiteye karşı mecburi hizmet yükümlülüğü ya da parasal karşılığı taahhüt edilmek suretiyle Üniversite ile araştırma görevlisi arasında, tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini içeren bir sözleşme ilişkisi kurulduğunun açık olduğu; dolayısıyla, uyuşmazlığın taraflar arasındaki sözleşmeden diğer bir ifadeyle yüklenme ve kefalet senedinde yer alan borçtan kaynaklandığı, sözleşmede yer alan borçtan kaynaklanan uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli bulunduğu gerekçesiyle; 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; İdari Yargı Düzeninin, hukuk devletlerinde, hukuka bağlı olması gereken kamu idaresinin işlem ve eylemlerinin hukuka uygunluğunun yargısal yöntemlerle denetlenmesinin sağlanması amacıyla var olan yargı düzeni olduğu; bu yargı düzenine mensup mahkemelerde açılacak iptal davalarının konusunun ise, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2'nci maddesinin 1'inci fıkrasının (a) bendinde, idari işlemler olarak gösterildiği; gerek Uygulama, gerekse Öğreti'de, idari işlemin tanımının, idarenin kamu hizmetinin yürütümü amacıyla ve tek yanlı irade açıklamasıyla tesis etmiş olduğu kesin ve yürütülmesi gerekli işlemler olarak yapıldığı; bu tanıma göre, idari yargı yerlerinde iptal davasına konu edilecek hukuksal işlemlerin; öncelikle, kamu idaresinin işlemi olması, kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla tesis edilmiş bulunması, kamu idaresinin tek yanlı irade açıklamasının ürünü olması ve nihayet kesin ve icrai (yürütülmesinin gerekli) olmasının zorunlu bulunduğu; oysa; olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılan davada; dava konusu edilen taahhüt ve yüklenme senedinin, kamu idaresinin irade açıklamasıyla hukuk düzeninde varlık kazanan bir işlem olmadığı, söz konusu senedin, İdare Hukukundaki adıyla "idare edilen" statüsünde bulunan özel hukuk gerçek kişisinin, irade açıklamasıyla, kendisini yükümlülük altına sokan bir özel hukuk işlemi olduğu; olayda, taahhüt ve kefalet senedinin, davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanması suretiyle idareye karşı taahhütte bulunulduğu; bu durumda, Özel Hukuk (Borçlar Hukuku) kurallarına göre; bu işleme varlık kazandıran kişi iradesindeki sakatlıklar (iradeyi ifsat eden haller) sebebiyle işlemin iptaline ya da hükümsüzlüğüne karar verme görev ve yetkisi, bu Hukuktan kaynaklanan uyuşmazlıkları çözmekle görevli Adli Yargı düzenine mensup mahkemelere ait olduğundan, davacı tarafından mecburi hizmet yükümlülüğü ve tazminat borcu içeren kefalet senedinin iadesi ve mecburi hizmet yükümlülüğünün kaldırılması istemiyle yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde Adli Yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle; 2247 sayılı Kanunun 13' üncü maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulünün uygun olacağı yolunda düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Eyüp Sabri BAYDAR, Ali ÇOLAK, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Mehmet AKBULUT'un katılımlarıyla yapılan 3.3.2014 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME: Başvuru yazısı ve dosya örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idare vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Araştırma Görevlisi olarak

çalışmakta iken, 2547 sayılı Kanun'un 35. maddesi kapsamında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans ve doktora eğitimi almak üzere görevlendirilmesi sebebiyle, Atatürk Üniversitesi'ne karşı mecburi hizmetini yerine getireceğine dair taahhütname ve kefaletname imzalayan davacının; mecburi hizmet yükümlüsü olmadığının tespiti ve kefalet senedinin iade edilmesi isteminin reddine ilişkin Erzurum Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nün 29.03.2013 tarih ve 523-662 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun, "Öğretim elemanı yetiştirme" başlıklı 35. maddesinde "Yükseköğretim kurumları; kendilerinin ve yeni kurulmuş ve kurulacak diğer yükseköğretim kurumlarının ihtiyacı için yurt içinde ve dışında, kalkınma planı ilke ve hedeflerine ve Yükseköğretim Kurulunun belirteceği ihtiyaca ve esaslara göre öğretim elemanı yetiştirirler.

(Ek fıkralar: 17/8/1983-2880/18 md.) Öğretim elemanı yetiştirilmesi amacıyla üniversitelerin araştırma görevlisi kadroları, araştırma veya doktora çalışmaları yaptırmak üzere başka bir üniversiteye, Yükseköğretim Kurulunca geçici olarak tahsis edilebilir. Bu şekilde doktora veya tıpta uzmanlık veya sanatta yeterlik payesi alanlar, bu eğitimin sonunda kadrolarıyla birlikte kendi üniversitelerine dönerler.

Yurt içi veya yurt dışında yetiştirilen öğretim elemanları, genel hükümlere göre bağlı oldukları yükseköğretim kurumlarında mecburi hizmetlerini yerine getirmek zorundadırlar. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyenlere, yükseköğretim kurumlarında görev verilmez. Özel kanunlarla getirilen mecburi hizmet çalışmaları bu hüküm dışındadır." hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, Atatürk Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak görev yapmakta iken, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 35.maddesi uyarınca anılan Üniversite adına Hacettepe Üniversitesi'nde doktora eğitimi yapmak üzere görevlendirilen davacı tarafından, Hacettepe Üniversitesi'ne gönderilmesinden önce düzenlenen taahhütname ve kefalet senedinin tarafına iadesini ve mecburi hizmet yükümlülüğünün bulunmadığının tarafına bildirilmesini talep ettiği; isteminin davalı Erzurum Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nün 29.03.2013 tarih ve 523-662 sayılı işlemi ile reddi üzerine; anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu duruma göre, taahhüt ve kefalet senedinin davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanarak idareye karşı taahhütte bulunulması karşısında, davacı vekili tarafından taahhütname ve kefalet senedinin iadesi ve mecburi hizmet yükümlülüğünün iptali istemiyle açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalı rektörlük vekilinin görev itirazının reddine ilişkin Erzurum 1.İdare Mahkemesinin görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı vekilinin GÖREV İTİRAZININ REDDİNE İLİŞKİN Erzurum 1.İdare Mahkemesinin 28.5.2013 gün ve E:2013/456 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 3.3.2014 gününde Üye Sıddık YILDIZ'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Eyüp Sabri BAYDAR	Ali ÇOLAK	Sıddık YILDIZ

Üye	Üye	Üye
Nurdane TOPUZ	Ayhan AKARSU	Mehmet AKBULUT

KARŞI OY YAZISI

Dava, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmakta iken, 2547 sayılı Kanun'un 35. maddesi kapsamında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans ve doktora eğitimi almak üzere görevlendirilmesi sebebiyle, Atatürk Üniversitesi'ne karşı mecburi hizmetini yerine getireceğine dair taahhütname ve kefaletname imzalayan davacının; mecburi hizmet yükümlüsü olmadığının tespiti ve kefalet senedinin iade edilmesi isteminin reddine ilişkin Erzurum Teknik Üniversitesi Rektörlüğü'nün 29.03.2013 tarih ve 523-662 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

2547 sayılı Yasa uyarınca başka bir üniversitede öğretim üyesi yetiştirme programı kapsamında eğitim yapmak üzere görevlendirilmesindeki amaç göz önünde bulundurulduğunda, davacının bu taahhüt ve kefalet senedini idare ile eşit düzeyde olarak, isteği ve özgür iradesi ile imzaladığından söz etmeye

olanak bulunmadığından, ortada özel hukuk alanını ilgilendiren bir uyuşmazlık bulunmamaktadır.

İdarece kamu gücüne dayanılarak ve tek taraflı irade ile kurulan taahhüt ve kefalet senedine ilişkin uyuşmazlığın 2577 sayılı Yasanın 2/1-a maddesinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca yapılan başvurunun reddi gerektiği görüşüyle, aksi yöndeki karara karşıyım.

Üye
Sıddık YILDIZ